

STORTINGET

Representantforslag 126 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø,
Torgeir Knag Fylkesnes og Andreas Sjalg Unneland

Dokument 8:126 S (2024–2025)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Lars Haltbrekken, Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø,
Torgeir Knag Fylkesnes og Andreas Sjalg Unneland
om et krafttak for kraft**

Til Stortinget

Bakgrunn

Ti grep for mer kontroll over krafta

De senere års strømkriser har synliggjort for hele landet at dagens kraftpolitikk ikke fungerer for folk og næringsliv i Norge. Høye og ustabile priser rammer befolkning og industri og har skapt behov for omfattende strømstøtte for å dekke over dype problemer med måten kraftmarkedet er organisert på.

Norge var det første landet til å liberalisere kraftforsyningen i 1991, med innføringen av en ny energilov som skilte ut kraftproduksjon som konkurranseutsatt virksomhet. Dette ble senere fulgt opp i Norden og i EU, som har som mål å lage mest mulig felles marked for kraft og gass i hele EU. I den forbindelse kommer ACER inn i bildet, et EU-byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndighetene i EU, og med stadig mer overnasjonal myndighet.

Dette systemet rammet ikke befolkningen i Europa så lenge det ble produsert store mengder kull- og atomkraft, men i møte med fornybarsamfunnet, hvor alle ikke-fornybare innsatsfaktorer skal skiftes med fornybart, og i møte med en voldsom økning i pris på gass, har prisene i hele Europa økt kraftig. Og med etableringen

av mange kabler til europeiske land har disse prisene smittet over til Norge, spesielt i sør.

Kjernes spørsmålet er derfor: hvorfor skal den vanlige norske borger og industrien lide på grunn av at kraftsystemet i EU har så store prismessige utfordringer? Det er nemlig ingen sammenheng mellom hva det koster å produsere kraft i Norge og prisen forbruker betaler. Prisen fastsettes time for time på en europeisk kraftbørs, der det siste budet setter prisen også for alle andre.

Dagens situasjon krever en annen tilnærming skal man sikre befolkningen mot høye, ustabile priser og sikre fortsatt konkurransedyktig industri. Det er på tide å etablere en friere posisjon for nasjonen Norge i kraftmarkedet. Det er på tide å igjen betrakte kraft som et nødvendighetsgode, ikke som en ren markedsvare. En moderne kraftpolitikk krever derfor følgende ti grep:

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

- Stortinget ber regjeringen foreslå endringer av energiloven med mål om å erstatte markedsstyring med demokratisk styring av krafta, hvor følgende skal inngå:
Etablere grunnlag for prioritering av tildeling av kraft til landbasert industri og næringer. Tiltak som gir mest arbeidsplasser og verdiskaping, minst mulig tap av natur og som bidrar mest til å kutte klimagassutslipp, skal prioriteres foran andre etableringer.

2. Stortinget ber regjeringen bruke åpningen i EØS-avtalen til å omklassifisere nødvendig strømforbruk til et nødvendighetsgode som ikke er underlagt markedsreglene, på samme måte som vann og avløp.
3. For å sikre rimelige og stabile strømpriser ber Stortinget regjeringen ta nødvendig strømforbruk av børs gjennom å opprette et statlig strømselskap som kan tilby nødvendig kraft direkte til forbruker, industri og næring, og utstede langsiktige priskontrakter til utbyggere av ny kraft, samt eksisterende kraftproduksjon.
4. For å sikre rimelige priser for vanlige folk ber Stortinget regjeringen komme med et forslag om et topssystem hvor høyt forbruk av kraft i husholdningen blir priset høyere enn nødvendig forbruk.
5. For å opprettholde og styrke norsk landbasert industri ber Stortinget regjeringen sikre at industrien kan inngå nye langsiktige kraftavtaler på tilsvarende vilkår som i dag, i god tid før utløpet av de nåværende kraftavtalene.
6. For å skape trygghet og forutsigbarhet for øvrig næringsliv ber Stortinget regjeringen sikre gunstige fastpriskontrakter til små og mellomstore bedrifter over hele landet.
7. Stortinget ber regjeringen sikre at fjernvarmen blir inkludert i Norgespris på en hensiktsmessig måte.
8. Stortinget ber regjeringen starte reforhandling av avtalene om kraftkabler til Tyskland og Storbritannia for å regulere kraftflyten og redusere prissmitten.
9. Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke blir igangsatt nye utenlandskabler.
10. Stortinget ber regjeringen avvise en eventuell søknad om ny kabel til erstatning for Skagerrak 1 og 2, med mindre konsekvensutredningen tydelig viser at kabelen ikke vil bidra til økte priser på kraft til næringslivet og husholdningene, slik den har gjort de senere år.

6. mars 2025

Lars Haltbrekken

Ingrid Fiskaa

Kirsti Bergstø

Torgeir Knag Fylkesnes

Andreas Sjalg Unneland